

**STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY
NA ÚZEMÍ ÚSTECKÉHO KRAJE
NA OBDOBÍ 2017 – 2021**

Tým zpracovatelů Strategie prevence kriminality Ústeckého kraje

Pavel Csonka
Karel Giampaoli
Eva Houdová
Jana Kubecová
Klára Laňková
Štefan Lukáč
Tomáš Mědílek
Jan Odvárka
Michal Polesný
Jana Slámová
Taťána Tkadlečková
Martina Vojtíšková

Strategie prevence kriminality Ústeckého kraje byla zpracována za odborné podpory odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

Úvodní slovo hejtmana Ústeckého kraje

Vážení občané Ústeckého kraje,

Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje na období 2017 – 2021 navazuje na priority politiky České republiky na období 2016 – 2020 a Ústeckého kraje v oblasti prevence kriminality z let 2012 – 2016.

Tato strategie je základním dokumentem pro realizaci opatření v oblasti prevence kriminality na území kraje. Vychází nejen z aktuální analýzy bezpečnostní situace, ale také z odborných zkušeností pracovníků působících v jednotlivých lokalitách kraje.

Strategie prevence kriminality je výsledkem práce Pracovní skupiny pro prevenci kriminality Ústeckého kraje. Tato skupina je složena ze zástupců institucí veřejné správy působících v oblasti sociální prevence a prevence kriminality. Pracovní skupina koordinuje také preventivní aktivity na území kraje.

Jsem přesvědčen, že strategie zohledňuje aktuální dostupné informace z oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů a že navržené cíle a opatření vycházejí z reálných možností obcí a dalších zúčastněných institucí.

Problematika prevence kriminality není věcí pouze úzké zájmové skupiny realizátorů preventivních programů nebo policejních složek. Hlavním cílem všech aktivit v oblasti prevence kriminality je zvýšení bezpečí a zlepšení kvality života v našem kraji. Proto se zásadním způsobem dotýká všech obyvatel kraje.

Oldřich Bubeníček
hejtman Ústeckého kraje

Obsah

1 ÚVOD	5
2 TVORBA STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY KRAJE	6
2.1 Funkce strategie prevence kriminality na území kraje	6
2.2 Implementace strategie prevence kriminality	6
2.3 Zpracování strategie prevence kriminality	6
2.4 Pracovní skupina pro tvorbu strategie prevence kriminality kraje	7
2.5 Struktura strategie prevence kriminality kraje	7
3 POPIS SOUČASNÉHO STAVU	8
3.1 Systém prevence kriminality	8
3.2 Kriminalita a sociálně nežádoucí jevy	9
3.3 Sociálně vyloučené lokality	10
3.4 Sociální služby	13
3.5 Děti a mládež	15
3.6 Dospělí	17
3.7 Podpora aktivit prevence kriminality	19
4 SWOT ANALÝZA	20
5 CÍLE A OPATŘENÍ	22
5.1 Obecný cíl	22
5.2 Cílové skupiny	22
5.3 Dílčí cíle a opatření	23

1 ÚVOD

Vláda ČR dne 25. 1. 2016 usnesením č. 66 schválila Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 (dále jen Strategie PK ČR). Systém prevence kriminality je v ní rozčleněn na tři úrovně: republikovou, krajskou a na lokální (místní). Strategie PK ČR je nově konkretizována a bude průběžně vyhodnocována prostřednictvím Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020. Vyhodnocení cílů a úkolů vyplývajících ze Strategie PK ČR bude probíhat za předchozí kalendářní rok počínaje rokem 2017.

Kraje budou pokračovat především v koordinaci preventivních aktivit na svém území, prohlubovat spolupráci zainteresovaných institucí a aktivizovat odbornou i laickou veřejnost ke zlepšení osobního přístupu k ochraně osob či majetku. Důraz bude kladen na komplexní přístup při řešení bezpečnostní situace a problémů spojených s trestnou činností a přestupky. Kraj bude nadále analyzovat bezpečnostní situaci na svém území, vytipovávat problémové lokality, realizovat preventivní aktivity, zároveň bude pomáhat při plánování a realizaci preventivních opatření v obcích všech správních úrovní v kraji. Kraj se zároveň spolupodílí na financování preventivních projektů.

Strategie PK ČR opět stanoví podmínky pro zapojení do systému prevence kriminality. Po splnění základních podmínek pak obce a kraje mohou žádat o finanční prostředky na své programy prevence kriminality z Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra. Mezi hlavní podmínky kraje patří vypracovat strategii prevence kriminality na období 2017 – 2021 a vytvořit podmínky pro organizaci systému krajské úrovně prevence kriminality.

Strategie prevence kriminality kraje je základním dokumentem rozvoje prevence kriminality na území kraje. Vychází přitom z priorit nové Strategie PK ČR, platné legislativy, ale i ze zkušeností odborníků z řad veřejných institucí, poskytovatelů sociálních služeb a jiných subjektů, které působí v oblasti sociální prevence a prevence kriminality.

Podkladovým materiálem pro tvorbu tohoto strategického dokumentu a preventivních programů je každoročně aktualizovaná Bezpečnostní analýza Ústeckého kraje. Ta je rozdělena na tři části:

- 1. analýza kriminality v kraji** – rozbor vývoje trestné činnosti na území kraje a v jednotlivých lokalitách kraje, rozbor kriminality podle jednotlivých druhů trestné činnosti, pachatelů a obětí,
- 2. socio-demografická analýza** – rozbor vybraných ukazatelů kraje – vývoj nezaměstnanosti, vzdělanostní struktura obyvatelstva a jiné. Pozornost je zaměřena především na analýzu vybraných skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením,
- 3. institucionální analýza pro oblast prevence kriminality** se zaměřuje na činnost subjektů působících na poli prevence kriminality a prevence sociální (orgány státní právy, samosprávy a neziskového sektoru). Rozbor byl rozdělen podle působnosti jednotlivých resortů ministerstev a jiných centrálních orgánů (Rada vlády pro záležitosti romské menšiny a Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky). Byl proveden přehled dotačních titulů jednotlivých resortů, v rámci kterých jsou financovány preventivní aktivity. Větší pozornost byla věnována vybraným službám sociální prevence.

Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje na období 2017 – 2021 (dále jen Strategie kraje) byla zpracována členy Pracovní skupiny pro prevenci kriminality Ústeckého kraje, která je složena ze zástupců institucí veřejné správy působících v oblasti sociální prevence a prevence kriminality v Ústeckém kraji.

2 TVORBA STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY KRAJE

2.1 Funkce strategie prevence kriminality na území kraje

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 – 2020 doporučuje krajům vytvářet podmínky pro realizaci a rozvoj prevence kriminality na svém území, které vycházejí ze strategických dokumentů kraje nejen v oblasti prevence kriminality. Při zpracování tohoto dokumentu kraj spolupracoval s obcemi, Policií ČR, nestátními neziskovými organizacemi a zástupci dalších institucí působících v oblastech prevence kriminality a sociální prevence.

Strategie kraje je doporučenou linií rozvoje preventivních aktivit v kraji. Cíle a opatření jsou výsledkem procesu zjišťování aktuálního stavu v oblasti prevence kriminality a sociální prevence a potřeb občanů kraje. Byl navržen systém pro implementaci strategie. Tento proces předpokládá zavedení jednotného sběru dat o preventivních opatřeních obcí a měst Ústeckého kraje.

2.2 Implementace strategie prevence kriminality

Pro implementaci Strategie kraje je zachována Pracovní skupina pro prevenci kriminality Ústeckého kraje (dále jen Pracovní skupina PK). Pracovní skupina PK se bude pravidelně setkávat jednou až dvakrát ročně (v případě potřeby i častěji) a řešit problémy související s implementací Strategie kraje, sběrem a vyhodnocováním dat. Členové skupiny budou nadále plnit roli kontaktních osob pro jednotlivé oblasti (resorty) působících na poli prevence, tj. prevence kriminality, sociální prevence na úrovni primární, sekundární nebo terciární prevence sociálně nežádoucích jevů. Pracovní skupina PK je odpovědná za průběžné monitorování a vyhodnocování realizace Strategie kraje.

Za účelem propojování sítě služeb, aktérů či aktivit a předávání zkušeností bude pokračováno v realizaci mezioborových setkání participujících subjektů a dalších osob zainteresovaných v problematice prevence kriminality a sociální prevence. Jednou za rok bude realizována konference, případně jiné mezioborové setkání pro širokou odbornou i laickou veřejnost na téma prevence v Ústeckém kraji.

2.3 Zpracování strategie prevence kriminality

Zpracováním strategie prevence kriminality kraje byl pověřen odbor sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje. Odbor zpracoval a každoročně aktualizuje ve spolupráci s členy Pracovní skupiny PK bezpečnostní analýzu kraje jako podkladový materiál pro tvorbu Strategie kraje či jiných koncepčních dokumentů a projektových aktivit.

Dílčí kroky zpracování Strategie kraje:

1. Pověření Pracovní skupiny pro prevenci kriminality tvorbou Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje na období 2017 – 2021.

Termín: duben 2016.

Realizátor: Ústecký kraj – krajský úřad – odbor sociálních věcí.

2. Příprava návrhové části Strategie kraje, definice cílů a opatření. Výsledný návrh cílů a opatření s výzvou k připomínkování byl rozeslán manažerům prevence kriminality měst a obcí kraje a vedoucím odborů sociálních věcí obcí s rozšířenou působností a zveřejněn na webových stránkách kraje.

Termín: duben – říjen 2016.

Realizátor: Pracovní skupina PK.

3. Připomínkování strategie a zpracování finální verze.

Termín: listopad - prosinec 2016.

Realizátor: Pracovní skupina PK, Ústecký kraj.

4. Předložení Strategie kraje orgánům kraje.

Termín: leden – únor 2017.

Realizátor: krajský úřad – odbor sociálních věcí.

2.4 Pracovní skupina pro tvorbu strategie prevence kriminality kraje

Tvorbou strategie byla pověřena Pracovní skupina pro prevenci kriminality Ústeckého kraje. Tato pracovní skupina je složena ze zástupců institucí veřejné správy působících v oblasti sociální prevence a prevence kriminality. Členové pracovní skupiny mají bohaté zkušenosti s koncepční činností v daných oblastech. Pracovní skupina PK koordinuje také preventivní aktivity na území kraje.

2.5 Struktura strategie prevence kriminality kraje

Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje je členěna na tři části:

Popis současného stavu – zdroje: Bezpečnostní analýza Ústeckého kraje, analýza poskytovatelů sociálních služeb, již zpracované koncepční dokumenty (Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje na období 2012 – 2016, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na období 2016 – 2018, včetně Akčního plánu rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na rok 2016, Strategie protidrogové politiky Ústeckého kraje na období 2015 - 2018 a jiné koncepční a analytické dokumenty republikového, regionálního nebo lokálního významu), vlastní zkušenosti členů pracovní skupiny.

SWOT analýza – identifikace silných a slabých stránek, příležitostí a rizika v oblasti prevence kriminality a sociální prevence. Pro další práci se SWOT analýzou při návrhu cílů a opatření Strategie kraje byl zvolen přístup eliminace slabých stránek za využití příležitostí.

Cíle a opatření strategie – na základě konsensu členů pracovní skupiny byly navrženy čtyři dílčí cíle.

Zdroje pro návrh cílů: SWOT analýza, údaje popisu aktuálního stavu, bezpečnostní analýza kraje a jiné analytické a koncepční materiály, zkušenosti a znalosti členů pracovní skupiny.

Opatření – ke každému cíli byl navržen potřebný počet opatření s následující strukturou:

- popis opatření a jeho dílčích aktivit
- předpokládané dopady,
- cílová skupina,
- odhad finanční náročnosti,
- hlavní finanční zdroje,
- předpokládaní realizátoři,
- časový horizont realizace,
- hodnotící indikátory.

3 POPIS SOUČASNÉHO STAVU

3.1 Systém prevence kriminality

Současný systém prevence kriminality Ústeckého kraje je funkční již z minulého období, kdy byly realizovány cíle v rámci Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje z let 2009 – 2011 a 2012 – 2016. Tento systém zahrnuje jak republikovou a obecní úroveň, tak i krajskou úroveň. Ta zahrnuje informační, koordinační a metodickou úlohu nejen ve vztahu k obcím na svém území, ale i k dalším subjektům, které působí v oblasti prevence kriminality a sociální prevence. V tomto systému se kraj dále podílí na dalších aktivitách stanovených Strategií PK ČR (např. realizuje preventivní aktivity na svém území, hodnotí projekty obcí v programu MV Prevence kriminality).

Ústecký kraj se řadí mezi kraje v ČR, které aktivně působí v oblasti prevence kriminality a sociální prevence. Jednou z hlavních priorit kraje zůstává prohlubování spolupráce nejen s orgány veřejné správy, které působí v oblasti prevence kriminality, ale i úzká spolupráce s neziskovým sektorem, který vyvíjí aktivity převážně v oblasti sociální prevence.

V minulém období obce zaměřovaly své preventivní aktivity do všech oblastí prevence – do sociální a situační prevence a informování občanů. V současné době má většina měst Ústeckého kraje síť městských kamerových dohledových systémů (dále jen MKDS) již vytvořenu. V posledních letech přistupují obce převážně k rozšiřování této sítě či její modernizaci, zároveň roste zájem o zřízení MKDS i v menších obcích, kde je obtížné tento projekt situační prevence financovat z vlastních zdrojů.

V rámci Programu prevence kriminality MV byly podporovány dotací všechny typy prevence – preventivní aktivity sociální a situační prevence a informování občanů. Byla zachována podpora vzniku pracovních skupin na obcích zabývajících se prevencí kriminality, které nově vstupovaly do systému prevence kriminality na místní úrovni. Zároveň bylo podporováno aktivní působení již vytvořených pracovních skupin a prohlubování spolupráce institucí, které v dané oblasti působí. Přesto v řadě měst a obcí není spolupráce dotčených subjektů dostatečná, nedochází k pravidelnému setkávání a koordinaci společných postupů.

Díky aktivnímu přístupu Ústeckého kraje došlo v uvedeném období k přistoupení dalších obcí do systému prevence kriminality. Nově se zapojují menší obce např. Dolní Poustevna, Mikulášovice, Staré Křečany. Některé obce však v posledním roce nepodaly žádosti na dotaci do programu prevence kriminality, důvody se různí, společným jmenovatelem je ale přetrvávající administrativní náročnost ve vztahu k výši získaných finančních prostředků na preventivní aktivity. Většina prostředků je v současné době směřována k financování projektu Asistent prevence kriminality. Na ostatní typy neinvestičních projektů tak zbývá omezené množství prostředků (příkladem mohou být žádosti ÚK pro rok 2016, kdy obce v kraji žádaly na tento typ projektů téměř 7 mil. Kč, nakonec obdržely 6,034 mil. Kč z celkového počtu požadavků na schválené projekty ve výši 10,8 mil. Kč Celková alokace MV na investiční i neinvestiční projekty činila v tomto roce 59 134 448,- Kč (z toho 20 mil. Kč na projekty investičního typu), přičemž dotace na činnost asistentů kriminality v ČR činila více jak 22 mil. Kč.

Je vhodné nadále pokračovat v realizaci aktivit typu sociální prevence a informování občanů. Projekty sociální prevence se zaměřují zejména na odstraňování příčin sociálně nežádoucích jevů a zmírňování jejich důsledků. V programech prevence kriminality obcí bude podporován zejména komplexní přístup se zaměřením na konkrétní rizikovou lokalitu nebo problém.

Dále je vhodné věnovat větší pozornost dětem a mladistvým a osobám, které jsou nejvíce ohroženy trestnou činností jiné osoby (především seniorům a osobám se zdravotním postižením). Senioři se stávají nejčastěji oběťmi krádeží, loupežných přepadení a podvodů, ale stále častěji také terčem domácího násilí.

Na centrální úrovni patří sociální prevence a prevence kriminality do působnosti řady ministerstev a ústředních úřadů: práce a sociálních věcí, vnitra, školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví, spravedlnosti, Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Koordinace činnosti těchto orgánů je velmi obtížná. Tento deficit uznalo Ministerstvo vnitra, kdy ve Strategii PK ČR a jejím Akčním plánu stanovilo jako jednu z priorit posilování spolupráce subjektů působících v prevenci kriminality již na bázi Republikového výboru pro prevenci kriminality ČR.

Stejně tak i na krajské úrovni se této problematice věnuje více institucí. Je vhodné, aby byla nadále posilována spolupráce a koordinace jejich činností a propojovány vzájemné aktivity (podpora komplexního přístupu i v oblasti prevence kriminality). Ústecký kraj bude nadále propojovat působení jednotlivých oblastí prevence tak, aby tyto byly provázané a nepůsobily samostatně bez zjevných návazností. Nadále bude zajištěna činnost Pracovní skupiny pro prevenci kriminality Ústeckého kraje, která plní odbornou a koordinační funkci v oblasti prevence kriminality a sociální prevence.

Nástrojem pro podporu provázaného systému prevence kriminality je vytvoření dotačního programu prevence kriminality Ústeckého kraje, který bude zvyšovat podporu preventivních aktivit obcí a dalších partnerů.

3.2 Kriminalita a sociálně nežádoucí jevy

Základní informace o aktuálním stavu prevence kriminality a sociální prevence v Ústeckém kraji jsou uvedeny v Bezpečnostní analýze Ústeckého kraje. V ní jsou zahrnuty informace o kriminalitě v kraji a vybraných socio-demografických ukazatelích. Zároveň je v ní popis činnosti orgánů veřejné správy, nestátních neziskových organizací a jiných zainteresovaných subjektů v oblasti prevence kriminality a sociální prevence. Bezpečnostní analýza je každoročně aktualizována.

Stručné shrnutí bezpečnostní analýzy:

- vývoj kriminality v Ústeckém kraji zaznamenal od roku 2011 pokles, a to v porovnání s rokem 2015 více než o 30 %. Nárůst byl zaznamenán v roce 2013, to však bylo výrazně ovlivněno amnestií prezidenta na počátku tohoto roku.
- v roce 2015 se Ústecký kraj s 21 061 zjištěnými trestnými skutky řadil na 5. místo mezi ostatními kraji v ČR. Po přepočtu zjištěných trestných skutků na 10 tisíc obyvatel se kraj řadí na 3. místo po hlavním městě Praze a Libereckém kraji (ten předstihl Ústecký kraj s indexem 254,7). Index Ústeckého kraje činí 254,3 skutků na 10 tisíc obyvatel.

Odborníci vysvětlují pokles kriminality (zjištěné) několika možnými hypotézami:

- kriminalita skutečně klesá,
- lidé nenahlašují drobnou kriminalitu,
- veřejnost je méně citlivá, zdá se více tolerantní k některým druhům kriminality,
- kriminalita se přesula do prostoru, kde je obtížně odhalitelná (např. do kyberprostoru).

Přes uvedená příznivá statistická data vztahující se ke kriminalitě, nejsou ostatní údaje vztahující se k socio-demografickým a socio-ekonomickým ukazatelům Ústeckého kraje takto optimistické. Jedná se zejména o:

- nejvyšší nezaměstnanost v rámci celé ČR,
- vysoký počet osob ohrožených sociálním vyloučením, tj. osob, závislých nejen na dávkách pomoci v hmotné nouzi, a zejména jejich téměř dvojnásobný nárůst oproti roku 2006 (z 22 tisíc na 38,5 tisíc osob),
- nejvíce sociálně vyloučených lokalit, včetně jejich vysokého nárůstu ve srovnání s rokem 2006 (z 63 na 89),

- nízkou vzdělanostní strukturu obyvatel kraje (nejmenší počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním a nejvyšší počet občanů se základním nebo nedokončeným základním vzděláním),
- vysokou rozvodovost,
- vysoký podíl vězňených osob a také osob, odsouzených k jinému druhu trestu než výkonu trestu odnětí svobody),
- vysoký počet dětských a mladistvých pachatelů provinění¹ (2. místo mezi kraji ČR),
- nejvyšší podíl dětí v zařízeních ústavní nebo ochranné výchovy,
- vysoký počet osob, které vyhledaly pomoc v intervenčním centru, s tím související vysoký počet případů vykázaní (2. místo, po hlavním městě Praze).

V rámci vývoje v oblasti kriminality přetrvává v posledních letech vysoký výskyt trestné činnosti páchané prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Jedná se o kriminalitu páchanou často prostřednictvím internetu zejména sociálních sítí a mobilních telefonů. Termíny jako kyberšikana, kyberstalking, kybergrooming či sexting² jsou termíny častěji používané zejména ve vztahu k dětem a mladistvým (jak v roli pachatelů, tak obětí).

V Ústeckém kraji bylo v roce 2015 evidováno kurátory pro děti a mládež 4 488 klientů, což představuje první místo mezi kraji České republiky. Také v indexovém vyjádření zaujímá Ústecký kraj první místo (v roce 2014 to představovalo 58 klientů, přitom republikový průměr činil 32 dětských klientů na 10 tis. obyvatel). Z dlouhodobého hlediska je sice evidován každoroční pokles trestné činnosti u dětí a mladistvých, ale roste brutalita dětských pachatelů. Je evidován také pokles počtu dětí umístěných s nařízenou ústavní výchovou do školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Přesto v některých obvodech Ústeckého kraje není takto příznivá situace. Navíc v současné době chybí některé typy reintegračních, probačních a resocializačních programů, které se zaměřují na tuto cílovou skupinu.

Kriminalita obecně klesá, ale u jednoho druhu toto neplatí, a sice u tzv. drogové kriminality. Jde především o nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek a jedů, šíření toxikomanie a páchaní trestných činů pod vlivem návykové látky. Dle statistik Policie ČR bylo v Ústeckém kraji v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 evidováno 546 takovýchto trestných činů. Drogová kriminalita se zvýšila ve čtyřech územních odborech krajského ředitelství (Ústí nad Labem, Teplice, Most a Louny), z toho největšího nárůstu bylo dosaženo v Ústí nad Labem (nárůst o 28 skutků; tj. o 38,4 %) a Teplicích (nárůst o 30 činů; tj. o 37,5%). Dle Policie ČR je velkým problémem také výroba, distribuce a užívání omamných a psychotropních látek obyvateli sociálně vyloučených lokalit (Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území Ústeckého kraje za rok 2015). Pro efektivnější potírání drogové kriminality byl koncem roku 2014 zřízen v rámci Krajského ředitelství Ústeckého kraje Policie ČR specializovaný pracovní tým TOXI.

3.3 Sociálně vyloučené lokality

Společnost Gabal analysis & consulting provedla v roce 2015 Analýzu sociálně vyloučených lokalit v ČR – jde o aktualizaci Analýzy sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit³ a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti.

¹ tzn. trestný čin nebo jinak trestný čin spáchaný mladistvými nebo dětmi dle definice zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, v platném znění.

² Definice těchto termínů je k dispozici na www.e-bezpeci.cz nebo www.saferinternet.cz.

³ Jako sociálně vyloučená lokalita byl označen prostor, kde se koncentrují lidé, u nichž lze identifikovat znaky spojené se sociálním vyloučením.

Identifikace hlavních dimenzí je trh práce (nezaměstnanost, sociální dávky, alternativní zdroje obživy), kontakt se sociálním okolím (popis lokality), veřejné služby (dětí ve školách mimo hl. vzděl. proud,

V rámci aktualizované analýzy bylo zjištěno, že v Ústeckém kraji žije přibližně 38,5 tisíce lidí v sociálně vyloučených lokalitách. Zároveň bylo definováno 89 takovýchto lokalit ve 38 obcích Ústeckého kraje. Z 606 takto definovaných lokalit v ČR to představuje téměř 15 % z celkového počtu sociálně vyloučených lokalit v ČR. To představuje pokles ve srovnání s rokem 2006 o 5 %. Jedním z důvodů tohoto poklesu je skutečnost, že výzkumníci připustili, že nebylo k identifikaci sociálně vyloučené lokality přistupováno ve všech krajích shodně, nemuseli a také nenavštívili všechna místa, která by se takto dala identifikovat, v neposlední řadě je tu také skutečnost, že sociálně vyloučené lokality nacházející se v Ústeckém kraji mají často sídlištní podobu, kde žije několik set až tisíc obyvatel. V mezikrajském srovnání Ústecký kraj zaujímá první místo v počtu soc. vyloučených lokalit. Dalším významným ukazatelem je průměrný počet příslušníků připadajících na jednu takto definovanou lokalitu. V průměru vychází, že v takovéto lokalitě žije v Ústeckém kraji 471 obyvatel, republikový průměr pak činí 188 obyvatel, což je téměř 2,5x více. V níže uvedených tabulkách a grafu je uveden přehled počtu zjištěných sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji.

Tabulka – počet sociálně vyloučených lokalit v kraji podle ORP

ORP	Počet lokalit	Místo (počet lokalit)
Chomutov	10	Jirkov (3), Chomutov (7)
Most	9	Most (7), Bečov (1), Obrnice (1)
Kadaň	4	Klášteřec n. Ohří (1), Kadaň (2), Vejprty (1)
Žatec	5	Žatec (5)
Podbořany	2	Lubeneč (1), Podbořany (1)
Louny	4	Cítoliby (1), Postoloprty (1), Louny (2)
Lovosice	1	Lovosice (1)
Teplice	9	Krupka (1), Dubí (2), Duchcov (2), Teplice (4)
Litoměřice	5	Štětí (2), Litoměřice (2), Terezín (1)
Ústí nad Labem	7	Trmice (2), Ústí nad Labem (5)
Roudnice n. L.	3	Roudnice n. Labem (1), Straškov-Vodochody (1), Budyně n. Ohří (1)
Varnsdorf	4	Varnsdorf (4)
Rumburk	14	Šluknov (5), Rumburk (3), Jiřikov (3), Krásná Lípa (3)
Litvínov	3	Litvínov (3)
Bílina	4	Hostomice (2), Hrobčice (1), Bílina (1)
Děčín	5	Česká Kamenice (2), Děčín (3)

Zdroj: MPSV, 2015

Je nutné konstatovat, že údaje o počtu sociálně vyloučených lokalit a počtu příslušníků v nich žijících se průběžně mění, některé sociálně vyloučené lokality vznikají, jiné zanikají, některé se rozrůstají. Největší problémy se v této souvislosti objevují v lokalitách, kde je volný bytový fond, který je v soukromém vlastnictví majitelů žijících mimo tyto lokality, často v jiných krajích. Ti pak do těchto lokalit opakovaně sestěhovávají osoby či rodiny s dětmi, které nemají vazbu na konkrétní bydliště a způsobují problémy v daných lokalitách, zejména pak v sousedských vztazích dochází k častým konfliktům.

volnočasové aktivity, obecní byt. fond, zdravotnictví), řešení osobních situací (zadluženost, kriminalita), politické participace, počet příjemců příspěvku na živobytí, symbolické vyloučení, koncentrace těchto osob (více než 20). (MPSV, 2015)

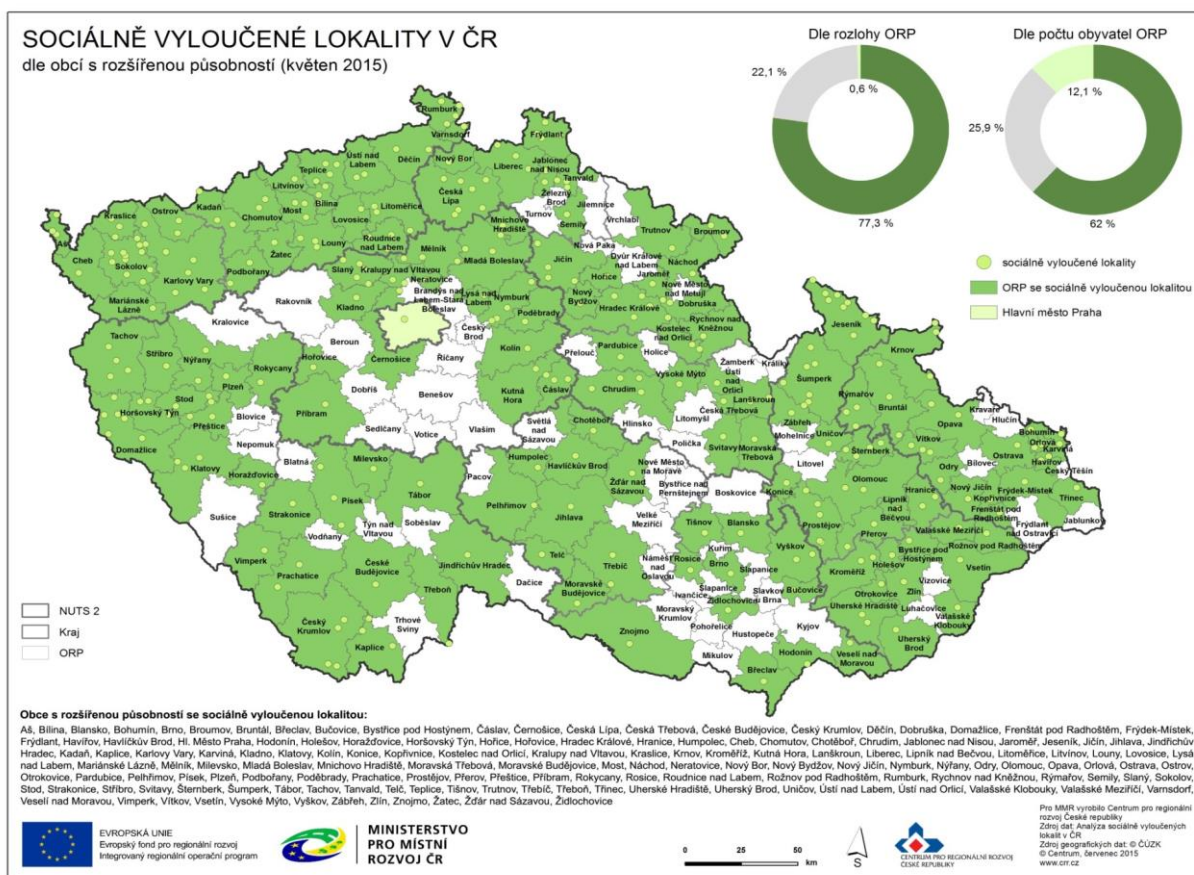
Kriminalita v sociálně vyloučených lokalitách

Kriminalita v sociálně vyloučené lokalitě má obvykle strukturu, kterou lze přirovnat k pyramidě, na jejímž vrcholu stojí ti, kteří zneužívají nestandardní životní situace lidí žijících v sociálním vyloučení. Jde o lichváře, drogové dealery, kuplíře, organizátory nelegálních zaměstnání a další osoby organizující systematickou nezákonnou činnost. Tyto ústřední osoby organizující kriminalitu využívají další osoby ve středním patře pyramidy (prostřednictvím systému závazků, rodinných a jiných vazeb, tlaku či vydírání), jejichž prostřednictvím zvyšují svůj vliv, zajišťují distribuci či realizují vymáhání. Ve spodním patře pyramidy zůstávají především oběti trestné činnosti, kterých je přirozeně nejvíce. Do systému kriminality jsou zapojeny jako nucení uživatelé nelegálních služeb, kteří tvoří závislou klientelu (závislosti na půjčkách, nelegálním zaměstnání, podmíněném ubytování apod., ale i fyzické závislosti např. na návykových látkách).

Organizace této specifické kriminality zůstává skryta veřejnosti, ale často i policii. Situaci obětí trestné činnosti dále komplikují další faktory – především nízká vymahatelnost práva ve vyloučených lokalitách, ale i skutečnost, že mnozí jsou zároveň obětí závažné trestné činnosti, a zároveň pachatelem jiné, byť méně závažné trestné činnosti či přestupků.

Jednou z „nejzávažnějších“ trestných činností, které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách, je lichva. Ze zkušeností terénních pracovníků, kteří působí v sociálně vyloučených lokalitách, vyplývá, že fenomén lichvy zasahuje minimálně čtvrtinu až polovinu vyloučených lokalit v ČR.⁴

Obrázek 1 – mapa sociálně vyloučených lokalit v ČR

Zdroj: MPSV, 2015

⁴ Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011 – 2015, Důvodová zpráva, str. 6–7, 2011. Tato skutečnost nadále trvá i v tomto období.

Tabulka: Počet sociálně vyloučených lokalit a obyvatel v krajích ČR

KRAJ	POČET SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT	POČET OBYVATEL V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH	PRŮMĚRNÝ POČET OBYVATEL NA JEDNU SOCIÁLNĚ VYLOUČENOU LOKALITU
Hl. město Praha	7	5 400 – 7 400	971
Jihočeský	38	2 000 – 2 600	58
Jihomoravský	28	8 000 – 9 500	61
Karlovarský	61	6 000 – 8 000	120
Královéhradecký	36	2 500 – 3 000	75
Liberecký	48	3 000 – 4 000	77
Moravskoslezský	72	19 000 – 23 000	317
Olomoucký	62	3 000 – 5 000	63
Pardubický	24	1 500 – 2 000	79
Plzeňský	42	2 000 – 3 000	60
Středočeský	64	4 000 – 5 500	98
Ústecký	89	36 000 – 38 500	471
Vysočina	13	600 – 1 000	92
Zlínský	22	2 000 – 2 500	86

Zdroj: MPSV, 2015

3.4 Sociální služby

Pro prevenci kriminality má zásadní význam především sociální prevence. Kriminalitu je nutné chápat jako důsledek kumulace sociálních problémů, které se vyskytují na určitém území v určitou dobu. Ústecký kraj se proto významně zaměřuje na podporu opatření sociálního charakteru, především pak na podporu sociálních služeb. V rámci prevence kriminality je věnována pozornost vybraným druhům služeb sociální prevence. Tyto služby jsou klíčovým nástrojem pro integraci osob ohrožených sociálním vyloučením.

V Ústeckém kraji je zavedena základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2016 – 2018, v rámci které je možné identifikovat síť služeb sociální prevence⁵:

- azylové domy (počet registrovaných soc. služeb v kraji – 30)
- domy na půl cesty (3)
- intervenční centra (1)
- kontaktní centra (9)
- krizová pomoc (3)
- nízkoprahová denní centra (8)
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (39)
- noclehárny (10)
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (41)
- služby následné péče (3)
- telefonická krizová pomoc (3)

⁵ V závorce je uveden počet registrovaných sociálních služeb poskytovaných na území Ústeckého kraje - počet identifikátorů (některé služby jsou pod jedním identifikátorem poskytovány ve více lokalitách, což není zohledněno).

- terapeutické komunity (1)
- terénní programy (42)
- odborné sociální poradenství (zahrnující adiktologické služby, výchovné, terapeutické nebo resocializační programy).

Některé druhy sociálních služeb jsou dostupné na celém území kraje. V některých lokalitách (např. Podbořansko a Šluknovsko) je síť služeb sociální prevence nedostačující, zejména chybí některé konkrétní druhy sociálních služeb či jejich kapacita (např. terénní programy protidrogové prevence, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi zaměřené na děti s výchovnými problémy). Více jak 90 % služeb sociální prevence poskytují nestátní neziskové organizace.

Významnou podporu pro činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále OSPOD) představují zejména sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a programy zaměřené na sanaci rodiny. U mnoha rodin, které prošly kvalitním reintegračním programem, bylo dosaženo zlepšení jejich životní a sociální situace. Tím byly vytvořeny příznivé podmínky pro návrat dětí z institucionální péče zpět do rodiny. Tyto programy jsou zaměřeny také na prevenci odebrání dětí z jejich původního prostředí a umístění do výchovného zařízení.

Osobám, které jsou v tíživé finanční situaci, poskytují odbornou pomoc především občanské poradny (často ve formě registrované sociální služby – odborné sociální poradenství). Poradny jsou sdruženy pod Asociací občanských poraden ČR⁶. V Ústeckém kraji působí řada občanských poraden, většina z nich zahrnuje také dluhové poradenství (i pomoc při podávání insolvenčních návrhů k soudu), rozsah poskytovaného poradenství se však různí. V Ústeckém kraji působí také Poradna při finanční tísni o.p.s.⁷, která poskytuje bezplatné poradenství v Ústí nad Labem a je zaměřená pouze na dluhovou problematiku, toto poradenství je poskytováno v plné šíři. Tato poradna má pobočku v Litvínově – Janově. Kromě uvedených poskytovatelů ambulantních poradenských služeb poskytují odbornou pomoc také další subjekty, které nabízejí základní poradenství terénní formou (nejčastěji v rámci jiných druhů sociálních služeb – terénních programů, sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi).

Pro osoby závislé či závislostí ohrožené a jejich blízké má Ústecký kraj zajištěné spektrum služeb prevence, léčby a resocializace. V kraji působí 6 neziskových organizací poskytujících 27 sociálních služeb protidrogové prevence. Oblast snižování rizik spojených s užíváním návykových látek zabezpečují nízkoprahové služby – 9 kontaktních center a 8 terénních programů. Jejich základním principem je přístup Harm reduction, jehož význam spočívá v předcházení a minimalizaci zdravotních a sociálních rizik vyplývajících z užívání drog jak pro uživatele, tak pro společnost. Těžištěm přístupu je výměnný program injekčního materiálu a jeho bezpečná likvidace.

Pobytovou léčbu a resocializaci závislých osob zajišťuje, z hlediska sociálních služeb, terapeutická komunita v Mukařově. Jedná se o zařízení s nadregionální působností. Ambulantní léčba a poradenství jsou dostupné v rámci služeb odborných sociálních poradenství pro cílovou skupinu osob ohrožených závislostí. Od roku 2014 zaregistrovaly stávající neziskové organizace protidrogové prevence postupně 5 těchto služeb v různých lokalitách kraje. Poradenské služby jsou poskytovány nejen osobám s látkou závislostí, ale také osobám ohroženým patologickým hráčstvím. Problematika problémového hraní bývá často spojena s užíváním drog či alkoholu a následně s trestnou činností.

Komplexní zdravotní služby pro uživatele návykových látek poskytuje Masarykova nemocnice Krajské zdravotní a.s. v Ústí nad Labem. Provozuje ojedinělé služby v kraji jako jsou detoxifikační jednotka a substituční terapie osob závislých na opioidech. Z hlediska léčby dále zajišťuje služby adiktologické ambulance a krátkodobé lůžkové léčby před

⁶ www.obcanskeporadny.cz

⁷ www.financnitisen.cz

specializovanou péčí v léčebnách a komunitách. Komplexní adiktologickou péčí se zabývá také Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovic – Primariát návykových nemocí, která zajišťuje střednědobou ústavní léčbu závislostí. Doléčování pro ex-uživatele návykových látek zabezpečují v Ústeckém kraji 3 zařízení následné péče (v Ústí nad Labem, Děčíně a Mostě).

Činnost s osobami ohroženými látkovou i nelátkovou závislostí probíhá také v rámci věznic. Ve všech věznicích fungují poradny drogové prevence, rozsah poskytovaných služeb se liší, základní informační servis a poradenství by měly být zachovány. Ve věznicích Bělušice, Nové Sedlo a Všehrady jsou zřízena specializovaná oddělení pro výkon ochranného léčení protitoxikomanického. Do věznic vstupují také poskytovatelé sociálních služeb a zajišťují poradenskou a terapeutickou činnost zaměřenou jednak na podporu v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznice. Základním smyslem této činnosti je snižování pravděpodobnosti recidivy trestné činnosti a závislostního chování u osob ve výkonu vazby nebo odnětí svobody.

Zařízení zaměřená na činnost s uživateli návykových látek, patologickými hráči v případě potřeby spolupracují s dalšími subjekty (Probační a mediální služba ČR, zdravotnické, školské instituce aj.). V Ústeckém kraji chybí služby pro některé skupiny klientů se specifickými potřebami (např. alkoholiky, osoby s duálními diagnózami, mladší 15 let ohrožené závislostí). Kraj se absencí a zřízením specifických služeb zabývá.

V souvislosti s protidrogovou prevencí nelze opomenout velmi podstatnou specifickou primární prevenci, která je zajišťována převážně školami a školskými zařízeními. Školskou prevencí realizují různé subjekty jako např. Policie ČR, městské policie, neziskové organizace, zdravotní ústav. Jejich úroveň je rozdílná, často se odvíjí od finančních prostředků škol. Vhodným poskytovatelem protidrogové prevence jsou neziskové organizace zaměřené na problematiku závislostí. Garancí kvalitně poskytované prevence je certifikace programů primární prevence, na jejíž úhradu však nemají neziskové organizace dostatek finančních prostředků. Jediným poskytovatelem certifikované primární prevence z řad neziskových organizací protidrogové prevence je spolek Světlo Kadaň. Zatíženost Ústeckého kraje problematikou závislostí je vysoká a potřeba zajištění kvalitní primární prevence v této oblasti taktéž. Vzhledem k těmto skutečnostem bude Ústecký kraj v tomto strategickém období usilovat o zajištění finančních prostředků na certifikace pro poskytovatele sociálních protidrogových služeb.

3.5 Děti a mladiství

Klíčovou úlohu v péči o ohrožené děti a mládež mají **orgány sociálně-právní ochrany dětí** (dále orgány SPOD), které působí v rámci přenesené působnosti především na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a částečně na krajích. V roce 2006 byla většina měst, zejména nejvíce zatížených sociálně nežádoucími jevy, výrazněji finančně podpořena státní účelovou dotací MPSV na výkon této činnosti. Města personálně posílila, a to i na nových pozicích – sociálních pracovníků obcí s rozšířenou působností a pověřených obcích, v roce 2015 jich na obcích pracovalo 120 při cca 96 úvazcích. Přesto je v některých lokalitách terénních sociálních pracovníků a kurátorů pro děti a mládež nedostatek. Jde zejména o větší sídlištní lokality (Litvínov, Šluknov), případně menší lokality, které jsou hůře dostupné (Podbořansko, Postoloprtsko, Lounsko, Šluknovsko). Dalším důvodem nedostatečné počtu sociálních pracovníků orgánu SPOD je zvyšující se jejich přetížení (i administrativního charakteru), kdy raději odcházejí do klidnějších profesí mimo sociální oblast.

V této oblasti je také důležitá koordinovaná spolupráce orgánů SPOD s dalšími subjekty, zejména se školami a školskými zařízeními (se středisky výchovné péče a s pedagogicko-psychologickými poradnami aj.), s Policií ČR, městskou policií, soudy, státními zastupitelstvími a Probační a mediální službou ČR. V Ústeckém kraji působí **meziresortní týmy na okresní úrovni nebo na úrovni obcí s rozšířenou působností** (tzv. týmy pro mládež nebo multidisciplinární týmy pro mládež), které jsou složeny ze zástupců výše uvedených institucí. Cílem těchto skupin je prohlubovat spolupráci, společně postupovat

a volit opatření při péči o děti, zejména děti ohrožené sociálně nežádoucími jevy. V současné době tyto týmy působí jen v několika částech kraje. Je žádoucí, aby tyto týmy působily ve všech správních obvodech nejen kraje, ale i ČR.

V minulém období podporoval snahu o provázanou spolupráci projekt odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR **Systém včasné intervence** (dále SVI)⁸. Tento informační a komunikační systém by měl umožňovat rychlou výměnu informací o ohroženém dítěti (v pozici pachatele, svědka nebo oběti trestné činnosti) a zároveň propojoval jednotlivé aktéry. Tento projekt byl v roce 2014 předán na MPSV, kdy byl „uklizen do šuplíku“ jako neprioritní záležitost. V Ústeckém kraji byl systém zaveden v Mostě a v Litvínově, v současné době je provozován pouze v Mostě (v ČR pak ve 30 ORP).

Technickou podporou pro činnost orgánů činných v trestním řízení a pro orgány SPOD jsou **speciální výslechové a pohovorové místnosti**⁹. Jedná se o místnost zásadně se odlišující od tradičních kanceláří policie a úřadů, uzpůsobenou tak, aby nutný pobyt dětí v ní byl co nejméně traumatizující. Výslech nebo pohovor s dítětem, popř. s dospělým, který je obětí nebo svědkem závažné trestné činnosti, v takovéto místnosti je veden ve spolupráci s odborníkem (policistou, pracovníkem orgánu SPOD atd.). V posledních letech byl v Ústeckém kraji podporován vznik těchto speciálních místností na pracovištích Policie ČR a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností za pomoci státních účelových dotací v programu Prevence kriminality v Ústeckém kraji. Jednotlivé speciální místnosti rozdělujeme do 3 stupňů:

1. speciální výslechová místnost – dle standardů MV ČR – tyto místnosti jsou zřízeny na pracovištích Policie ČR – místnost je zřízena v Mostě, Litoměřicích a v Rumburku. Tyto místnosti jsou zřízeny i na úřadech měst Chomutova, Kadaně, Ústí n. L., Litoměřicích a Žatci.
2. výslechová místnost – technické vybavení je dle standardů policie (není k dispozici monitorovací místnost jako v případě speciální výslechové místnosti) – místnost je zřízena na Magistrátu města Mostu.
3. pohovorová místnost – má pouze základní technické vybavení (PC s příslušenstvím, příp. kamerou a jiným vybavením) – místnosti jsou zřízeny na všech obecních úřadech obcí s rozšířenou působností v kraji (dle požadavků standardů kvality sociálně-právní ochrany) a vybaveny „bytovým“ nábytkem a dekoracemi pro vytvoření příjemného domácího prostředí.

Speciální výslechové místnosti jsou umístěny v Rumburku, Ústí nad Labem, Litoměřicích, Mostě, Chomutově, Kadani a Žatci. Chybí pouze v Děčíně a Teplicích. Je tedy vhodné, aby byly zřízeny i v těchto městech tak, aby byly všechny lokality Ústeckého kraje v dostupné vzdálenosti zasíťované. Snahou Ústeckého kraje je postupně tyto místnosti zavést i v těchto dvou lokalitách.

⁸ Cílem SVI je zajištění propojení a komunikace institucí působících v oblasti prevence kriminality a sociálně-právní ochrany dětí a mládeže. V tomto systému vykonávají orgány sociálně-právní ochrany dětí, Policie ČR, obecní policie, soudy, státní zastupitelství, Probační a mediační služba, úřady práce, zdravotní a školské orgány a nevládní organizace systematickou a kontinuální práci s kriminálně rizikovými dětmi a jejich rodinami.

⁹ Interiér výslechové místnosti je přizpůsoben dětské klientele (např. vymalování místnosti vhodnými barvami, výzdoba, hračky, obrázky, vhodný nábytek, knihy, flip chart, dětská magnetická tabule, květiny ...) tak, aby co nejvíce navozoval pocit bezpečí a pohody. Vybavení místnosti však nesmí vést k nežádoucímu rozptýlení pozornosti dítěte a zároveň musí být využitelné nejen pro výslech velmi malých dětí, ale také pubescentů. Nezbytnou součástí vybavení jsou také demonstrační pomůcky – panenky (např. Jája a Pája) – podrobněji: <http://www.mvcr.cz/clanek/standard-vybaveni-specialni-vyslechove-mistnosti-pro-detskeho-ucastnika-trestniho-rizeni.aspx>.

Vybrané statistické ukazatele u dětí a mladistvých

Děti v evidenci orgánu SPOD a pachatelé provinění

V Ústeckém kraji evidovali kurátoři pro děti a mládež v roce 2015 celkem 4 488 klientů (v roce 2014 pak 4 781 osob). V České republice zaujímá Ústecký kraj v této statistice již 1. místo v rámci krajů ČR (v absolutním počtu). V indexovém vyjádření¹⁰ zaujímá Ústecký kraj 1. místo, kdy průměr kraje činí 54,5 dětských klientů (v roce 2014 to bylo 58,0 dětských klientů). Moravskoslezský index (kraj svými „specifickými“ problémy nejvíce podobný Ústeckému kraji) je 47,6 a republikový průměr je 44,4 klientů na 10 tisíc obyvatel. V indexovém vyjádření se před Moravskoslezský kraj zařadil i Karlovarský kraj a Jihomoravský kraj.

V roce 2015 bylo evidováno v České republice celkem 4 057 skutků, které byly spáchány dětmi a mladistvými. V Ústeckém kraji bylo evidováno 380 skutků spáchaných mladistvými a dětmi mladšími 15 let. Trestná činnost evidovaná orgány SPOD v roce 2015 se týká 549 dětí a mladistvých v Ústeckém kraji. V porovnání s předchozími roky je statistika příznivá, oproti roku 2010 došlo v Ústeckém kraji k výraznému snížení dětských pachatelů provinění, a to o 653 provinění, což činí více než 50 %.

Mezi nejvíce rizikovou kriminogenní skupinu patří děti na útěku z výchovných zařízení, děti ze sociálně slabší skupiny obyvatelstva a dále děti, které jsou uživateli drog. (MV: Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2015). Všechny uvedené skupiny mládeže jsou v Ústeckém kraji ve vysoké míře zastoupeny a je nezbytné s nimi pracovat. Proto je vhodné zaměřit se na práci s dětmi a mladistvými od primární přes sekundární po terciární prevenci.

Děti a mladiství v institucionální péči

V roce 2015 evidovaly orgány SPOD v Ústeckém kraji 1 167 dětí do 18 let, které byly na základě soudního rozhodnutí umístěny do školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Z tohoto počtu byla 6 dětem uložena ochranná výchova. Počty dětí umístěných do školského zařízení kolísají, což dokládá tabulka vybraných statistických údajů OSPOD Ústeckého kraje.

Tabulka: Vybrané statistické údaje orgánů sociálně-právní ochrany dětí Ústeckého kraje

rok	počet dětí (s nařízenou ústavní a ochrannou výchovou) umístěných do školského zařízení k 31. 12.	index na 10 tisíc obyv.	počet dětí s trestnou činností	z toho dětí do 15 let	index celkové TČ na 10 tisíc obyv.	počet dětí ve vazbě či výkonu trestu odnětí svobody
2012	1 250	15,1	931	380	11,26	24
2013	1 138	13,8	896	396	10,86	18
2014	1 227	14,9	621	281	7,54	15
2015	1 167	14,2	549	238	6,66	10

Zdroj dat: Ústecký kraj a MPSV

3.6 Dospělí

Ústecký kraj se řadí, stejně jako v případě dětí a mladistvých, na přední místa ve vykazovaném počtu osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob. Zároveň je v něm vysoký počet osob, které jsou ve finanční tísní (předlužené osoby). Na výkon státní správy v oblasti podpory osob ohrožených sociálním vyloučením se zaměřují především obce s rozšířenou působností. Těmto skupinám poskytují odbornou pomoc (poradenství a jiné služby) také sociální kurátoři pro dospělé (v rámci sociální práce

¹⁰ Index = počet (osob, skutků atd.)/10 tisíc obyvatel

zajišťované obcemi II. a III. typu). Jejich pomoc je určena zejména osobám, které byly propuštěny ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a věznic a osobám bez přístřeší.

Sociální kurátoři pro dospělé pracují s klienty již v průběhu výkonu trestu a nabízejí klientům pomoc (tzv. předvýstupní poradenství). O pomoc žádají především klienti, kteří nemají rodinné zázemí. Nejčastěji se na kurátory obracují se žádostí o pomoc při vyřizování dávek pomoci v hmotné nouzi (pouze malá část klientů získá po výkonu trestu zaměstnání) a pomoc při zajištění ubytování. Klientům je nabízeno především ubytování většinou v městských (či soukromých) ubytovnách nebo zařízeních typu azylového domu. V Ústeckém kraji je vybudována relativně dostatečná síť azylových domů. Výjimkou je např. Lounsko a Šluknovský výběžek. Nedostatečný počet lůžek v těchto zařízeních je zejména v zimních měsících, kdy zájem osob bez přístřeší o ubytování výrazně stoupá. Osobám po propuštění z věznice (VTOS) jsou nabízeny i další programy. Jedná se zejména o rekvalifikační programy nebo programy penitenciární a postpenitenciární péče. Tyto programy se zaměřují na integraci osob ohrožených sociálním vyloučením a na jejich uplatnění na trhu práce. Kapacita resocializačních programů je v kraji nedostatečná. Bylo by proto vhodné podporovat realizaci více programů zaměřených na resocializaci především mladých lidí.

V roce 2015 bylo propuštěno z výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu vazby celkem 1 128 občanů Ústeckého kraje. S těmito lidmi nyní pracují kurátoři pro dospělé, kteří působí na obcích s rozšířenou působností (tzv. III. typu), Probační a mediační služba a některé NNO (příkladem může být organizace Rubikon, která se zaměřuje zejména na umístění navrátilců z VTOS na trh práce).

Tabulka: Vybrané statistické údaje Ústeckého kraje

ROK	Počet osob propuštěných z vězení	Index na 10 tisíc obyv.	Osoby propuštěné ze školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy po dosažení zletilosti (v péči sociálního kurátora)
2011	1 828	21,9	161
2012	1 772	21,4	142
2013	1 961	23,8	115
2014	1 139	13,8	136
2015	1 128	13,7	156

Zdroj dat: Ústecký kraj a MPSV

Ústecký kraj realizuje sám, ale i ve spolupráci s dalšími partnery (Úřadem práce, školami, ale i poskytovateli sociálních a jiných služeb a Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí n. L. a dalšími partnery) řadu rozvojových projektů, ale nově také projekty zaměřené na podporu zaměstnanosti vybraných cílových skupin ohrožených na trhu práce.

V současné době (od 1. 6. 2016 do 31. 10. 2018) realizuje Ústecký kraj dva projekty, které se zaměřují především na mladé dospělé do 29 let, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit (nejsou ani v evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP). Jedná se o projekty:

1. Program podpory mladých lidí na trhu práce v regionu Děčínska a Šluknovského výběžku – CESTA
2. Komplexní program podpory mladých lidí na trhu práce v Ústeckém kraji – TRANSFER (projekt je realizován v ostatních lokalitách kraje – Bílina, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Litvínov – Janov, Louny, Lovosice, Meziboří, Most, Most – Chanov, Podbořany, Roudnice nad Labem, Teplice, Ústí nad Labem a Žatec).

3.7 Podpora aktivit prevence kriminality

V rámci programu prevence kriminality Ministerstva vnitra byla v letech 2015 a 2016 městům a obcím Ústeckého kraje přidělena státní účelová dotace na 97 preventivních projektů a na 3 preventivní projekty Ústeckého kraje. Státní dotaci z programu prevence kriminality získalo v uvedeném období celkem 25 měst a obcí. Dotace byla poskytnuta v celkové výši 22,163 mil. Kč. Realizováno bylo 88 projektů typu sociální prevence, 9 projektů situační prevence a 3 projekty zaměřené na informování občanů. Podrobnější rozbor realizovaných preventivních projektů měst a obcí kraje je uveden v Bezpečnostní analýze Ústeckého kraje. Rozlišujeme tři základní typy preventivních opatření:

- 1. Sociální prevence** – je orientována na odstranění příležitostí k páčání trestné činnosti. Vytváří a podporuje aktivity zaměřené na socializaci a změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek prostředí, které produkuje pachatele trestné činnosti. Na realizaci sociálně-preventivních aktivit, jejichž škála je poměrně široká (volnočasové aktivity, nízkoprahová, poradenská a krizová zařízení, resocializační a rekvalifikační programy, azylové a chráněné bydlení, terénní sociální práce) se významnou měrou podílejí samosprávy obcí a zejména nestátní neziskové organizace. Pozornost je zaměřována především na mládež ohroženou sociálně nežádoucími jevy.
- 2. Situační prevence** – je zaměřena na minimalizaci a eliminaci příležitostí k páčání trestné činnosti. Staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Zvyšuje pravděpodobnost odhalení pachatele a snižuje potencionální zisk z trestné činnosti. Škála aktivit je široká od legislativní iniciativy, organizaci bezpečnostní struktury a realizaci různých technických opatření. Za nejefektivnější projekty v této oblasti jsou považovány projekty zřizování městských kamerových dohlížecích systémů a pultů centralizované ochrany. Nejčastěji tyto aktivity realizují obce v samosprávné působnosti a Policie ČR.
- 3. Informování občanů o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností** – cílem je poskytování objektivních a včasných informací o sociálně nežádoucích, jevech a rizikovém chování a o příčinách těchto jevů. Informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti a o způsobech jejich páčání a o místech a časech jejich výskytu. Poskytování rad, návodů a doporučení o způsobech a možnostech ochrany před trestnou činností prostřednictvím médií, přednášek, besed, tiskovin a poradenských služeb.

Preventivní aktivity se realizují v celostátním, regionálním i místním rámci, a to na úrovni primární, sekundární a terciární prevence.

4 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza identifikuje silné a slabé stránky systému prevence, příležitosti a rizika pro oblasti prevence kriminality a sociální prevence. Pro další práci se SWOT analýzou při návrhu cílů a opatření strategie kraje **bude** zvolen přístup **eliminace slabých stránek za využití příležitostí**.

SWOT analýza byla sestavena členy Pracovní skupiny pro prevenci kriminality Ústeckého kraje, kteří mají dlouholetou praxi v oblasti prevence kriminality a sociální prevence v Ústeckém kraji. Jedná se zejména o zástupce samospráv (obecních a krajské), Policie ČR, Probační a mediační služby ČR, městské policie a nestátních neziskových organizací realizujících aktivity z oblastí prevence kriminality a sociální prevence. Při tvorbě SWOT analýzy byla využita Metodika pro zpracování SWOT analýzy.

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - vysoká profesní odbornost zástupců subjektů působících v oblasti prevence na krajské a lokální úrovni (9) - rostoucí zapojení samospráv do financování preventivních aktivit (7) - stabilní financování prevence kriminality ze strany MV (6) - vysoká pozornost zástupců subjektů působících v oblasti prevence zaměřená na rozvoj této oblasti (5) - vytvoření základní sítě služeb sociální prevence v kraji (5) - plánování sociálních služeb na území kraje a obcí (5) - dostatečné množství aktérů v rámci systému preventivních aktivit (3) - schopnost získávat a čerpat finanční prostředky na služby z různých zdrojů (3) - podpora práce s oběťmi trestných činů a domácího násilí (1) 	<ul style="list-style-type: none"> - nárůst počtu lidí žijících v sociálně vyloučených lokalitách kraje (7) - nárůst počtu sociálně vyloučených lokalit v kraji (5) - nedostatečná provázanost preventivních aktivit, programů a financování (5) - nedostatečný systém primární prevence na školách (formální přístup, nedostatek programů) (5) - nedostatečná součinnost zúčastněných subjektů v oblasti prevence (4) - nerovnoměrné pokrytí některých preventivních služeb (resocializační programy, sociální služby) (4) - nesoulad mezi prioritami na státní a lokální úrovni (3) - absence krajského dotačního programu sekundární prevence (3) - nedostatečné zakotvení prevence v legislativě ČR (3) - absence víceletého financování v oblasti prevence (3) - nedostatečný přístup některých samospráv k zapojení do systému prevence (2) - neprovázaná síť poradenských a preventivních zařízení (1) - absence práce s rodinným systémem pachatelů (0)

Příležitosti	Rizika
<ul style="list-style-type: none"> - podpora rozvoje vzájemné spolupráce subjektů zapojených do systému prevence (8) - podpora komplexního a systematického přístupu k řešení bezpečnostních a sociálních problémů na území obcí a kraje (8) - vytvoření krajského dotačního programu na prevenci kriminality (zahrnující sekundární prevenci) (8) - využití zkušeností s řešením bezpečnostních problémů nejen v sociálně vyloučených lokalitách – příklady dobré praxe (7) - možnost financování z fondů EU (5) - zapojení více subjektů do systému prevence (3) 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoký výskyt sociálně nežádoucích jevů (7) - tolerance společnosti k sociálně nežádoucím jevům (6) - nárůst počtu osob, které jsou sociálně vyloučené či jsou tímto vyloučením ohroženy (6) - řízená migrace osob ohrožených sociálním vyloučením (6) - výskyt nových typů kriminality a s ním spojená latentce (6) - negativní socio-demografické ukazatele v kraji (3) - přerozdělování finančních prostředků v dotačních programech zaměřených na prevenci (3) - rostoucí dysfunkce rodin (3) - kumulace pracovních činností u pracovníků prevence (2) - nevytvoření krajského dotačního programu zahrnujícího sekundární prevenci (2)

Pracovní skupina PK při tvorbě tohoto materiálu vycházela také z výstupů Analýzy sociálně vyloučených lokalit, kterou nechalo zpracovat MPSV. Z této analýzy, ale i z praktických poznatků sociálních pracovníků obcí, a NNO působících v Ústeckém kraji, vyplývá, že v posledních letech došlo k výraznému **nárůstu** míst, které lze označit za **sociálně vyloučenou lokalitu**. Zároveň tato místa **obývá** mnohem **více obyvatel** než v minulosti (tento nárůst je téměř stoprocentní), což bylo členy pracovní skupiny označeno jednoznačně jako jedna z nejslabších stránek (rizikových faktorů). Dalším „významným“ slabým místem je **neprovázanost preventivních aktivit** a jejich **nerovnoměrné pokrytí** v rámci kraje. Zároveň je vnímán jako **nedostatečný systém v oblasti specifické primární prevence** na školách.

Naopak jako velké pozitivum je vnímána vysoká profesní odbornost zástupců subjektů působících v oblasti prevence na krajské a lokální úrovni, ale i rostoucí zájem samospráv zapojit se do preventivních aktivit na svém území nejen prostřednictvím dlouholetého osvědčeného dotačního programu Ministerstva vnitra, ale také prostřednictvím vlastních prostředků. Pozitivně je vnímána také vytvořená základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje, kdy právě v rámci plánování, podpory a rozvoje sociálních služeb, ale také služeb sociální prevence došlo k systematizaci dané oblasti.

Členové pracovní skupiny spatřují příležitosti v **rozvíjení spolupráce** subjektů zapojených do prevence kriminality a tím i **komplexní přístup** v této oblasti, ve vzájemném předávání zkušeností mezi jednotlivými aktéry, v **možnosti financovat** některé nedostatečně zastoupené či nerovnoměrně pokryté aktivity i prostřednictvím dotace kraje aj. Rizika pro oblast prevence představují nárůst počtu sociálně nežádoucích jevů a účelové sestěhovávání osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených do vybraných lokalit na území celého kraje především s levným bytovým fondem (následná kumulace problémů) a přesun kriminality do oblasti virtuální reality či tolerance společnosti k vybraným druhům sociálně nežádoucích jevů.

5 CÍLE A OPATŘENÍ

5.1 Obecný cíl

V Ústeckém kraji existuje funkční systém prevence kriminality na krajské a místní úrovni přispívající ke zvyšování bezpečí občanů Ústeckého kraje.

V obecném cíli je zahrnuto jak snižování či předcházení výskytu sociálně nežádoucích jevů a kriminality, tak i provázaná (koordinovaná) spolupráce participujících subjektů na všech úrovních prevence.

5.2 Cílové skupiny

Pozornost je opakovaně zaměřena na cílové skupiny dětí a mladistvých, včetně jejich rodin. Cílové skupiny se mohou objevit i v opačných rolích – jak v roli pachatelů trestné činnosti, tak i v roli obětí (např. oběti domácího násilí). Další cílovou skupinou, na kterou bude zaměřena větší pozornost, jsou senioři, kteří se velmi často stávají oběťmi domácího násilí, ale i ostatní trestné činnosti (krádeží, loupežných přepadení a podvodů). Vyšší pozornost, oproti předchozí strategii, bude věnována osobám opouštějícím institucionální péči¹¹.

Cílové skupiny v pořadí podle priorit:

- děti, mládež a rodiny s dětmi
- oběti trestné činnosti a oběti domácího násilí
- osoby opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, osoby opouštějící pěstounskou péči či zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
- osoby ohrožené sociálním vyloučením¹²
- obyvatelé nejvíce ohrožení trestnou činností¹³
- pracovníci působící v oblasti prevence¹⁴
- občané (obyvatelé kraje, návštěvníci či osoby, které v kraji pracují)

Podporované typy preventivních aktivit:

- Podpora primární prevence
 - Podpora nespécifické školské primární prevence
 - Podpora specifické školské primární prevence
 - Podpora situační primární prevence
 - Podpora prarodinných aktivit
- Podpora sekundární prevence
 - Aktivity směřující k podpoře obětí trestné činnosti
 - Aktivity směřující k podpoře rodin s dětmi, předcházející sociálně patologickým jevům
 - Aktivity směřující k předcházení sociálně patologických jevů dětí a mladistvých
 - Aktivity podporující protidrogovou prevenci
 - Podpora situační sekundární prevence

¹¹ např. dětské domovy, výchovné ústavy, ZDVOP – zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

¹² např. osoby ze sociálně vyloučených lokalit, osoby propuštěné z vězení, osoby bez přístřeší, osoby ohrožené závislostmi a jejich blízcí

¹³ často to bývají děti a mládež, senioři, osoby se zdravotním a sociálním handicapem, osaměle žijící osoby, ženy, cizinci, příslušníci národnostních a etnických menšin.

¹⁴ zástupci orgánů veřejné správy (územních samospráv a státní správy), Policie ČR, obecní a městské policie, školní metodici prevence, pracovníci poskytovatelů sociálních služeb atd.

- Podpora terciární prevence
 - Podpora preventivních aktivit v oblasti protidrogové prevence
 - Podpora preventivních aktivit při práci s osobami propuštěnými z vězení

5.3 Dílčí cíle a opatření

Cíl 1: Informace o systému prevence dostupné veřejnosti, podpora k aktivnímu přístupu

Stručný popis cíle:

V rámci systému prevence kriminality jsou předávány informace o možnostech ochrany osob a majetku před trestnou činností, o pomoci obětem trestné činnosti, o vlastních preventivních aktivitách, možnosti většího zapojení obyvatel do prevence kriminality. Informace jsou poskytovány o samotném systému prevence a činnostech partnerů v něm zapojených. Tyto informace jsou dostupné jak odborné, tak i laické veřejnosti. Jedná se především o:

- zlepšení informovanosti veřejnosti o systému prevence, zapojení veřejnosti do prevence kriminality
- zvýšení informovanosti občanů o preventivních činnostech v kraji
- zajištění prezentace aktivit směrem k veřejnosti
- pořádání konferencí (nejen pro odbornou veřejnost), seminářů, workshopů – profesní rozvoj pracovníků, prezentace příkladů dobré praxe – úspěšné komunitní projekty založené na spolupráci subjektů v lokalitě a řešící konkrétní problémy lokality

Aktivní přístup obyvatel k dodržování společenských norem, bezpečného chování či k ochraně své či jiné osoby a majetku, ale i osobní zapojení do preventivních aktivit je základním pilířem pro zvyšování bezpečnosti na daném území.

Komentář:

V rámci systému prevence kriminality působí na všech úrovních celá řada subjektů veřejné správy, nevládních neziskových organizací, příp. soukromého sektoru, které poskytují také informace o prevenci (např. o způsobu ochrany vlastní osoby či majetku). Informace jsou směřovány jak k odborné, tak laické veřejnosti, jsou předávány prostřednictvím přednášek, besed, dále v informačních a poradenských centrech, tak i prostřednictvím médií (televize, rozhlas, sociální sítě, webové stránky, tiskoviny). Informace jsou sdělovány také prostřednictvím různých letáků, plakátů, samolepek či spotů. Další formou předávání informací je vzdělávání přizpůsobené cílovým skupinám (odborné nebo laické veřejnosti) a jejich potřebám ve formě seminářů, workshopů či konferencí. Pro odbornou veřejnost (střední zdravotní personál, sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách, školní metodici prevence, manažeři a preventisté kriminality, terénní pracovníci) budou zajišťovány také vzdělávací aktivity (i provázané) na posílení jejich spolupráce).

Relevantní informace předávané kompetentními osobami jsou nezbytné na všech úrovních prevence. Ty by měly být propojené od prevence primární po prevenci terciární. Odpovídající informační kampaně je vhodné zaměřovat na odbornou i laickou veřejnost se zaměřením na obyvatele všech věkových kategorií (od předškolních dětí až po seniory).

Efektivním způsobem pro systematické, cílené a souvislé předávání informací jsou informační kampaně (nejlépe na jedno konkrétní téma), které jsou současně složeny z řady způsobů předávání informací v delším časovém horizontu se zaměřením na odbornou i laickou veřejnost současně (např. semináře, konference, workshopy či jiné vzdělávací akce pro odbornou veřejnost a spoty, články či rozhovory v médiích, letáky, setkání či přednášky pro laickou veřejnost).

Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra poskytuje k prevenci kriminality informace na centrálním internetovém portálu www.prevencekriminality.cz, zde je možné kromě jiného získat informace z měsíčního zpravodaje „Prevence do každé rodiny“. Tento portál je napojen na sociální sítě, což umožňuje on-line výměnu informací. Další informace jsou poskytovány prostřednictvím webových stránek Ústeckého kraje www.kr-ustecky.cz, a to pod odkazem sociální péče a dále prevence kriminality.

Kraj a obce (ve spolupráci s dalšími subjekty, především s preventisty Policie ČR a městských a obecních policií) realizují projekty zaměřené na informační kampaně v oblasti prevence kriminality pro odbornou a laickou veřejnost. Kampaně představují jeden z nástrojů na podporu zvýšení aktivity a odpovědnosti veřejnosti za vlastní bezpečnost a ochranu majetku. Jedná se zejména o kampaně, které upozorňují na jednotlivé typy kriminality a problematiku obětí trestných činů, na možnosti rozpoznání takového jednání, možnosti pomoci obětem, kam se mohou oznamovatelé a následně oběti obrátit o pomoc. Informační kampaně by však neměly výhradně směřovat do oblasti sociální prevence, neméně důležitou součástí jsou také kampaně zaměřené na situační prevenci, na ochranu majetku. Poskytování informací na úrovni jednotlivých obcí se různí. Někde je větší – webové stránky obce, místní radniční noviny, jinde je nižší. Prostřednictvím informačních kampaní je vhodné také podporovat aktivní přístup občanů k prevenci. V Ústeckém kraji se nachází více měst se sídlištní zástavbou, kde je větší anonymita obyvatel, což vede k větší rizikovosti daných lokalit.

Jednou z neefektivnějších metod prevence kriminality je samotné zapojení obyvatel do prevence kriminality např. vhodným technickým zabezpečením majetku nebo dodržováním bezpečného chování (MV ČR). Občané někdy nemají zájem se podílet na ochraně své či jiné osoby a majetku. Je žádoucí posilovat aktivní přístup obyvatel i v této oblasti.

Význam pro snižování počtu spáchaných trestných činů i přestupků v sociálně vyloučených lokalitách a napomáhání při řešení sociálně nežádoucích jevů vyskytujících se v dané lokalitě v rámci komplexního řešení má také projekt asistent prevence kriminality. Asistenti prevence kriminality jsou zaměstnanci místní samosprávy, na jejímž území se sociálně vyloučená lokalita nachází a jsou zařazeni zejména do organizační struktury obecní policie¹⁵. Dalšími aktivitami podporujícími udržování veřejného pořádku a bezpečnosti ve vymezeném území (s přímým zapojením „neuniformovaných“ obyvatel obce) jsou školní dohledová služba, domovník – preventista, asistent obecní policie či bezpečnostní dobrovolník.

Opatření:

- pokračování v zajištění informovanosti o prevenci (systému prevence a preventivních aktivitách) při využití všech dostupných informačních prostředků
- podpora veřejné prezentace programů prevence a jejich realizátorů
- posilování občanské odpovědnosti a participace

opatření 1.1	Pokračování v zajištění informovanosti o prevenci (systému prevence a preventivních aktivitách) při využití všech dostupných prostředků
stručný popis opatření	Zajištění informovanosti prostřednictvím: <ul style="list-style-type: none"> - webových stránek kraje, obcí, Policie ČR a dalších subjektů - mediálních prostředků – tiskoviny, rozhlas, televize - konferencí, seminářů, besed, kulatých stolů pro odbornou a laickou veřejnost

¹⁵ Dle ustanovení zákona č. 553/1990 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

	<ul style="list-style-type: none"> - letáků, spotů a jinými způsoby sdělení - informačních kampaní
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - vyšší informovanost cílových skupin o systému prevence, dostupných službách a aktuálních rizicích, možnostech prevence, způsobech řešení rizikových a jiných situací - snadnější dostupnost informací pro cílové skupiny - snadnější orientace v systému prevence - změna postoje veřejnosti k prevenci kriminality (aktivnější přístup k předcházení trestné činnosti) - zvýšení efektivity sdělení informací
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - odborná veřejnost (pracovníci veřejných i nevládních institucí působících v oblasti prevence i mimo ni) - veřejnost (občané kraje či návštěvníci)
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj, obce, státní rozpočet (v rámci programu PK MV), PČR, další státní či jiné zdroje
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj, obce, PČR, NNO, PMS či jiné orgány veřejné správy
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - konference, semináře, besedy, kulaté stoly, workshopy, přednášky aj. - informace soustředěné v sekcích na webových stránkách kraje, obcí a dalších subjektů - informační kampaně - články (v obecních a krajských novinách a časopisech či jiných médiích), rozhovory, reportáže, spoty

opatření 1.2	Podpora veřejné prezentace programů prevence a jejich realizátorů
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - shromažďování a předávání příkladů dobré praxe - veřejná prezentace realizátorů a jejich programů či aktivit a distribuce výstupů (metodik, prezentací, návodů) - tematicky zaměřené konference – společná prezentace partnerů v oblasti prevence a jejich aktivit - tvorba metodických materiálů a postupů
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - lepší dostupnost příkladů dobré praxe pro partnery působící v oblasti prevence kriminality - zvýšení efektivity realizovaných aktivit (možnosti využití příkladů dobré praxe také v jiných lokalitách nebo podmínkách) - zvýšení informovanosti o preventivních aktivitách

	nebo postupech
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - odborná veřejnost (zadavatelé a realizátoři) - veřejnost
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací
hlavní finanční zdroje	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj, obce, PČR, NNO a další subjekty
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - konference, semináře, pracovní skupiny, setkávání odborné veřejnosti, kulaté stoly - sdílení příkladů dobré praxe na webových stránkách kraje, obcí a dalších partnerů - příspěvky v médiích (v novinách a časopisech, rozhlase)

opatření 1.3	Posilování občanské odpovědnosti a participace
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - informování obyvatel o způsobech ochrany osob a majetku - informační kampaně či jiné způsoby informování určených pro veřejnost a zaměřených na posílení aktivního přístupu obyvatel k ochraně majetku a osob - podpora a šíření osvědčených projektů s přímým zapojením obyvatel do prevence – asistent prevence kriminality, domovník – preventista, školní dohledová služba, bezpečnostní dobrovolník aj.
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - větší zapojení a odpovědnost veřejnosti k prevenci (ochraně vlastí nebo jiné osoby a majetku) - zlepšení úrovně bezpečnosti a veřejného pořádku v obcích (nejen sociálně vyloučených a rizikových lokalitách) a okolí - snižování příležitostí k páčání trestné činnosti - snižování rizikového chování veřejnosti
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - občané kraje – vč. asistentů prevence kriminality, dobrovolníků, členů školní dohledové služby aj.
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj, obce, státní rozpočet (v rámci programu PK MV), PČR, další státní či jiné zdroje, dotace EU
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj, obce, PČR, NNO a další subjekty

časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - výstupy mají přímou návaznost na výstupy v opatření 1.1 - asistenti prevence kriminality působící v sociálně vyloučených lokalitách a lokalitách nejen s vyšším výskytem sociálně nežádoucích jevů - bezpečnostní dobrovolníci působící na území kraje - domovníci – preventisté působící nejen v bytových domech ve vlastnictví obcí - školní dohledové služby působící v obcích kraje

Cíl 2: Spolupráce všech partnerů jako základní pilíř pro kvalitní prevenci

Stručný popis cíle:

Systém prevence kriminality zahrnuje široké spektrum činností, které jsou zajišťovány různými subjekty. Pro funkčnost a efektivnost je nezbytná spolupráce všech zainteresovaných subjektů a koordinace jejich činností:

- zajištění kooperace subjektů v oblasti primární, sekundární a terciární prevence
- posilování funkčního systému prevence kriminality na všech úrovních (spolupráce subjektů, koncepční financování projektů, provázanost preventivních aktivit, měřitelné a udržitelné výstupy aktivit)
- posilování komplexního a systematického přístupu k řešení bezpečnostních a sociálních problémů na úrovni obcí a kraje
- zlepšení spolupráce participujících institucí
- podpora spolupráce subjektů v oblasti vytváření pracovních míst především v oblastech s vysokým indexem kriminality

Komentář:

V oblasti prevence působí řada aktérů. Některé subjekty se specializují výhradně na určitou oblast prevence, jiné nemají svou působnost úzce vymezenou a jejich činnosti prostupují od primární prevence po terciární. K realizaci kvalitních preventivních aktivit je nezbytná spolupráce všech zainteresovaných partnerů a koordinace jejich činnosti tak, aby jednotlivé aktivity na sebe navazovaly či mezi sebou prostupovaly. Ne vždy musí být jednoznačně a úzce vymezená působnost preventivních aktivit, což opět podporuje myšlenku prostupnosti, návaznosti a nezbytné spolupráce.

Pro zvýšení efektivity preventivních aktivit je tedy nutná vzájemná informovanost na všech úrovních o činnostech (aktivitách a projektech), aby nedocházelo k duplicitám či solitérním akcím bez zjevných provázaností.

Významnou roli zde plní spolupracující pracovní skupiny nebo komise pro prevenci kriminality, různé multidisciplinární týmy (např. působící při PMS, školské primární prevence aj.) na úrovni regionální nebo místní. Členy těchto skupin jsou odborníci s dlouholetou praxí v oblasti prevence. Zároveň je vhodné, aby v obcích, kde působí více pracovních skupin nebo komisí řešících stejnou nebo podobnou problematiku, byla zajištěna vzájemná komunikace a spolupráce (zamezení duplicitních činností či dokonce protichůdných opatření). Obecně tedy platí, že informace a činnosti by měly být provázané a sdílené napříč oblastmi prevence.

Jak bylo uvedeno v popisu Cíle 1 (str. 23), pro zvyšování kvality a efektivity nejen preventivních aktivit realizovaných na konkrétním území nebo v celém kraji, ale pro

zkvalitňování i celého systému prevence je důležité nejen předávání informací a prohlubovat spolupráci dotčených partnerů, ale také zvyšovat kompetence jejich pracovníků (tj. profesní rozvoj). Nástrojem jsou i společně pořádané konference, semináře, workshopy či kulaté stoly.

Kromě vlastních činností kraje, obcí a dalších partnerů realizovaných prostřednictvím i výše uvedených pracovních skupin (komisí aj.) a jejich vzájemné spolupráce jsou důležitou součástí provázaného systému prevence také společně realizované projekty a aktivity. Zde se jedná např. o budování funkční sítě speciálních výslechových a pohovorových místností. Tato technická podpora pro činnost orgánů činných v trestním řízení a orgány sociálně-právní ochrany dětí plní řadu funkcí sloužící nejen k výslechům zvláště zranitelných obětí trestné činnosti, kdy cílem je realizovat pouze jeden výslech, aby nedocházelo k sekundární viktimizaci obětí. Místnosti jsou využívány také pro pohovory s rodiči či jinými klienty (např. osobami se zdravotním omezením). Ústecký kraj má síť těchto místností téměř vytvořenou, kdy v rámci jednotlivých okresů (územních pracovišť Policie ČR) jsou tyto místnosti zřízeny v rámci prostor státní policie nebo úřadů obcí (podrobněji je uvedeno na str. 13). V Ústeckém kraji chybí pouze speciální výslechová místnost v oblastech Děčína a Teplicka. Pro úplnost sítě je vhodné tyto místnosti zřídit i v těchto lokalitách. Pro zvyšování standardů je žádoucí po určité době místnosti dovybavovat (např. přepisovacím zařízením), případně bude obnovováno zařízení a vybavení těchto místností (speciální hračky).

Kromě uvedené technické podpory je také počítáno se zlepšováním podmínek pro samotnou činnost pracovníků kraje a obcí, popř. dalších institucí, které mají ve své gesci prevenci kriminality a sociální prevenci (materiální a technické vybavení – např. přístup k mapám kriminality, názorné pomůcky a hračky pro navázání kontaktu s dítětem při krizových situacích aj.).

Opatření:

- podpora obcí a dalších partnerů v oblasti prevence, prohlubování spolupráce
- rozvoj odbornosti v oblasti prevence
- technická podpora institucí a pracovníků

opatření 2.1	Podpora obcí a dalších partnerů v oblasti prevence, prohlubování spolupráce
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - metodické vedení obcí, pracovních skupin či jiných platform na místní a regionální úrovni – podpora jejich činnosti, spolupráce a koordinace - realizace pracovních setkání manažerů prevence kriminality obcí a pracovníků dalších partnerů - sdílení a předávání příkladů dobré praxe v oblasti prevence kriminality, výměna zkušeností - zapojování dalších partnerů do systému prevence a jejich zapojení do projektů realizovaných napříč oblastmi prevence
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - provázanost aktivit (jejich komplexnost) a společná realizace projektů – zvýšení jejich efektivity - zlepšení vzájemné informovanosti a spolupráce
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - Ústecký kraj, obce, PČR, NNO, PMS či jiné orgány veřejné správy a neziskového sektoru (manažeri prevence kriminality kraje a obcí, preventisté státní a obecních policí, pracovníci obcí – OSPOD, soc.

	práce, PMS, věznic, pracovníci poskytovatelů sociálních služeb aj.)
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj, obce, státní rozpočet (v rámci programu PK MV), PČR, další státní či jiné zdroje, dotace EU
předpokládaní realizátoři	Kraj, obce, spolupracující subjekty
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - kooperující institucionální síť – pracovní skupiny, komise, společná setkání na úrovni krajské, oblastní nebo místní - odborníci spolupracující v oblasti prevence - provázané aktivity (konference, semináře, kulaté stoly, projekty)

opatření 2.2	Rozvoj odbornosti v oblasti prevence
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - zajištění či realizace vzdělávacích aktivit – odborné semináře, workshopy, konference, kulaté stoly, supervize - metodická podpora, konzultace - distribuce informačních materiálů, sylabů, metodik - sdílení dobré praxe
předpokládané dopady	- rozvoj odbornosti a kompetencí pracovníků participujících institucí
stručný popis cílové skupiny	- odborná veřejnost – manažeři prevence kriminality kraje a obcí, preventisté státní a obecních policí, pracovníci obcí – OSPOD, soc. práce, PMS, věznic, pracovníci poskytovatelů sociálních služeb aj.
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj, obce, státní rozpočet (v rámci programu PK MV), PČR, další státní či jiné zdroje, dotace EU
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj, MV, obce, instituce a odborníci působící v oblasti prevence, akreditované a certifikované subjekty (vzdělávací agentury aj.)
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - realizované aktivity – supervize, semináře, workshopy, konference, konzultace - odborníci zapojení do vzdělávacích aktivit

opatření 2.3	Technická podpora institucí a pracovníků
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - speciální výslechové a pohovorové místnosti – dovybudování sítě, rozšíření vybavení místností a jejich modernizace - materiální a technická podpora institucí a jejich pracovníků
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - prevence a zmírňování sekundární viktimizace obětí trestné činnosti - zvyšování kvality a efektivity práce odborných pracovníků - zvýšení kompetencí pracovníků institucí působících v oblasti prevence
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - odborná veřejnost - oběti (zvláště zranitelné oběti), svědci a pachatelé trestné činnosti
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj, obce, státní rozpočet (v rámci programu PK MV), PČR, další státní či jiné zdroje, dotace EU
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj, MV, obce, PČR a další partneři
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - funkční síť speciálních výslechových a pohovorových místností v Ústeckém kraji - další materiální a technické vybavení institucí a jejich pracovníků

Cíl 3: Analýza – znalost prostředí je základem pro plánování prevence

Stručný popis cíle:

Systém prevence kriminality disponuje daty a informacemi, které jsou sdíleny relevantními partnery. Data jsou vzájemně porovnávána v místě a čase. Informace jsou získávány z prostředí, kde je prevence realizována.

- provedení analýzy trestných činů, rizikového chování či dalších jevů
- revize nabídky služeb a potřeb cílových skupin nejen v sociálně vyloučených lokalitách, podpora služeb reagujících na potřeby
- identifikace nových forem trestné činnosti a návrh vhodných preventivních opatření

Komentář:

Každý ze subjektů, který působí v oblasti prevence kriminality, disponuje jinými daty. Data mohou být využitelná i dalšími subjekty, případně odbornými multidisciplinárními pracovními skupinami, které v této oblasti působí. Jejich vzájemné sdílení slouží k efektivnějšímu nastavení postupů, projektů i programů.

Ústecký kraj každoročně aktualizuje Bezpečnostní analýzu Ústeckého kraje (dále jen Bezpečnostní analýza kraje). Zde jsou analyzovány rizikové jevy (je mapován výskyt zjištěné trestné činnosti včetně porovnání s předcházejícími roky, indexy kriminality, počty dětí a mladistvých, kteří jsou v evidenci orgánů sociálně-právní ochrany dětí vč. kurately pro děti a mládež – děti s poruchami chování, pachatelé provinění, děti v institucionální péči aj., počet osob propuštěných z vězení či jiné institucionální péče (např. z psychiatrických léčeben). Vybrané statistické údaje jsou sledovány v čase (vývojové trendy) a místě – statistky jsou směřovány také na úroveň nižší než krajskou (okresní, obvodů obcí s rozšířenou působností nebo územní působnost obvodních oddělení Policie ČR). Bezpečnostní analýza kraje dále obsahuje demografickou a institucionální analýzu. Pro možnost srovnání mezi jednotlivými územními celky (kraj, okres, obvod obce s rozšířenou působností aj.) byl stanoven srovnávací ukazatel – index. Tzn., že byl proveden také přepočítání zjištěných trestných činů a jiných dat na 10 tisíc obyvatel. Bezpečnostní analýza kraje je podkladovým materiálem pro tvorbu a aktualizaci bezpečnostních analýz obcí.

V roce 2015 byla provedena společností Gabal analysis & consulting Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, která aktualizuje, a do značné míry umožňuje, srovnání původního dokumentu – Analýzy sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti (z roku 2006). Oba materiály byly zpracovány na základě zadání MPSV. Jsou zde zmapovány sociálně vyloučené lokality, počty lidí v těchto lokalitách žijících, sociálně patologické jevy, které se zde vyskytují. Analýza (nový dokument z roku 2015) mapuje výplatu sociálních dávek na bydlení, nezaměstnanost, migraci, zadluženost, vzdělávání, kriminalitu a bezpečnost, sociální služby poskytované lidem žijících v těchto lokalitách. Vzhledem k tomu, že sociálně vyloučené lokality mohou vznikat i v jiných lokalitách (a to v poměrně krátké době), než které byly identifikovány v uvedené analýze, je tedy žádoucí sledovat výskyt nežádoucích jevů na území celého kraje.

Další výzkumy jsou v oblasti prevence kriminality a sociální prevence pravidelně realizovány Institutem pro kriminologii a sociální prevenci (<http://www.ok.cz/iksp/>). Zde jsou zveřejněny např. výzkumy zabývající se trendy kriminality, nové jevy v kriminalitě a prekriminální dění či současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR.

Zpracované analytické a koncepční dokumenty ze všech úrovní (centrální, krajské, lokální) a oblastí (kriminalita, demografie, antropologie aj.) by měly být také snadno dostupné všem zainteresovaným subjektům tak, aby je mohly využít ve své práci. Zároveň je žádoucí tyto materiály předávat všem partnerům, kteří v oblasti prevence působí.

Opatření:

- sběr dat relevantních pro efektivní plánování a realizaci preventivních aktivit na území kraje – jejich vzájemné porovnávání v místě a čase (vč. jejich aktualizace)
- aktualizace Bezpečnostní analýzy kraje

opatření 3.1	Sběr dat relevantních pro efektivní plánování a realizaci preventivních aktivit na území kraje – jejich vzájemné porovnávání v místě a čase (jejich aktualizace)
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba a aktualizace analytických dokumentů napříč subjekty působícími v oblasti prevence kriminality - vzájemné sdílení dat (analýz) mezi relevantními partnery
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení kvality koncepčních a strategických dokumentů - programy a projektové aktivity zpracované na základě

	<p>relevantních dat – zvýšení jejich efektivity</p> <ul style="list-style-type: none"> - prohloubení spolupráce partnerů v oblasti prevence kriminality a sociální prevence
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - odborná i laická veřejnost
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů dotčených organizací nebo v rámci projektových záměrů
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj, obce, státní rozpočet (v rámci programu PK MV), PČR, další státní či jiné zdroje, dotace EU
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj, MV a další ústřední správní úřady, obce, PČR a další partneři
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - analytické dokumenty obsahující relevantní data, statistiky, interpretace jevů

opatření 3.2	Aktualizace Bezpečnostní analýzy kraje
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelný sběr dat, analýza kriminality na území kraje, socio-demografická analýza a institucionální analýza - analýza rizikovosti lokalit v kraji - provázanost s dalšími analytickými dokumenty kraje a dalších subjektů
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení kvality koncepčních a strategických dokumentů kraje a obcí - programy a projektové aktivity zpracované na základě relevantních dat – zvýšení jejich efektivity - prohloubení spolupráce partnerů v oblasti prevence kriminality a sociální prevence
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - odborná a laická veřejnost
předpokládané finanční náklady	v rámci provozních nákladů Ústeckého kraje
hlavní finanční zdroje	Ústecký kraj
předpokládaní realizátoři	Ústecký kraj
časový horizont	každoročně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - každoroční aktualizace bezpečnostní analýzy kraje

Cíl 4: Realizace programů a aktivit všech typů a úrovní prevence

Stručný popis cíle:

Prevence je realizována kooperujícími partnery (viz Cíl 2) a prostřednictvím různých typů programů a aktivit. Při jejich realizaci je nezastupitelný komplexní přístup, aktivity na sebe navazují, doplňují se. V daném místě a čase jsou realizovány preventivní aktivity všech typů prevence – sociální a situační prevence a informování obyvatel. Kraj a obce podporují preventivní aktivity také z vlastních zdrojů. Jedná se zejména o:

- podporu programů zaměřených na prevenci patologického jednání podporující systém (rodinu – lokalitu)
- vytvoření krajského dotačního programu na prevenci kriminality
- zajištění preventivních aktivit reagující na cílové skupiny a aktuální problémy v lokalitách
- iniciace rozšíření služeb podpory obětí trestné činnosti a domácího násilí
- podporu programů pro děti a mládež zaměřené na specifickou primární prevenci
- podporu stávajících a popř. vzniku dalších programů pro děti a mládež s výchovnými problémy a kriminálními vzorci chování (investice do sekundární a terciární prevence – předcházení recidivě).

Komentář:

Nedílnou součástí sociální prevence je funkční síť kvalitních sociálních služeb – především pak služeb sociální prevence (sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, terénní programy, azylové domy, domy na půl cesty, krizová pomoc, intervenční centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež aj.). Cílem sociálních služeb je zajišťovat pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.

Ústecký kraj má vytvořenou základní síť sociálních služeb, která je pravidelně aktualizována. Základní síť tvoří souhrn služeb v dostatečné kapacitě, kvalitě, místně dostupné, které jsou v souladu se zjištěnými potřebami osob na území kraje, dostupnými finančními a jinými zdroji. V některých lokalitách je vhodné tuto síť některými službami doplnit, jedná se zejména o části Šluknovska, Teplicka či Podbořanska. Stejně jako u preventivních aktivit je základním pilířem také spolupráce jednotlivých institucí veřejné správy s poskytovateli sociálních a jiných služeb. Neméně důležitou částí jsou také další programy a aktivity, které nepatří do základních činností výše uvedených registrovaných sociálních služeb.

Ústecký kraj realizuje mnoho projektů sám nebo ve spolupráci s dalšími partnery, jejichž cílem je zvyšování kvality života v kraji. Zároveň každoročně podporuje finančně mnoho aktivit z řady oblastí. Jednou z podporovaných oblastí je také podpora sociálních služeb a prarodinných aktivit.

Pro podporu preventivních aktivit (nejen sociálních služeb) je tedy vhodná participace kraje a obcí také prostřednictvím svých rozpočtů, popř. ze zdrojů mimo státní rozpočet. V rámci stávajících podmínek Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra je téměř nemožné, aby menší obce získaly dotace na preventivní aktivity. Vytvořením krajského dotačního programu na prevenci kriminality se otevře prostor na podporu preventivních aktivit menších obcí, zejména tam, kde si to bezpečnostní situace vyžaduje. Cílem programu bude podpořit aktivity stojící mimo registrované sociální služby a více propojit jednotlivé úrovně a aktéry působící v systému prevence kriminality. Smyslem programu bude doplnit již podporované preventivní aktivity v oblasti sociální prevence (např. resocializační a probační programy v rámci přístupu restorativní justice), již vzhledem k tomu, že většina prostředků určených na neinvestiční projekty v Programu prevence kriminality MV je dnes čerpána na podporu projektu asistent prevence kriminality (více jak 70 %) a na ostatní projekty sociálního charakteru zbývá pak velice malý objem prostředků v rámci celé ČR.

Preventivní aktivity (specifické primární prevence rizikového chování u dětí) by měly být již běžnou součástí minimálního preventivního programu v mateřských, základních a středních školách. Zde by měly probíhat kontinuálně aktivity primární prevence, na které by navazovaly aktivity sekundární a terciární prevence.

V celém Ústeckém kraji narůstá poptávka po preventivních aktivitách v oblasti drogové problematiky. Ústecký kraj podporuje v této oblasti kroky směřující k rozšíření nabídky certifikovaných programů specifické primární prevence realizovaných na školách, které jsou podporované i dotací MŠMT.

Ústecký kraj dlouhodobě podporuje preventivní programy zaměřené na děti a mládež, mladé dospělé, na děti a mládež opouštějící institucionální zařízení po ukončení ústavní nebo ochranné výchovy, na oběti trestné činnosti a osoby sociálně vyloučené či tímto vyloučením ohrožené. Chybí zde však dostatečná nabídka probačních či resocializačních programů, ale také některé ambulantní a terénní služby. Mezi priority Ústeckého kraje patří také zavedení adiktologických služeb pro děti do 15 let věku, ale také pro další cílové skupiny (např. pro odsouzené ve věznicích aj.).

V oblasti situační prevence zůstává nejvýznamnějším preventivním prostředkem městský kamerový dohlížecí systém (MKDS). Ve většině měst Ústeckého kraje byla kamerová síť vytvořena, proto jsou v současné době převážně tyto systémy modernizovány, popř. rozšiřovány do rizikových lokalit. V některých menších obcích vznikají požadavky na modernizaci již dosluhujících kamerových bodů, což je posuzováno individuálně ve spolupráci s Ministerstvem vnitra. Dalšími technickými opatřeními v rámci situační prevence jsou např. objekty zabezpečené mřížemi a oplocením, osvětlení rizikových míst či fotopasti umístěné do oblastí se zvýšeným výskytem majetkové kriminality aj.

Opatření:

- Podpora a realizace preventivních aktivit sociální prevence
- Situační prevence jako součást komplexního přístupu
- Zajištění stabilního financování preventivních aktivit

opatření 4.1	Podpora a realizace preventivních aktivit sociální prevence
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - podpora sociálních služeb – služeb sociální prevence (základních i vybraných fakultativních činností) - realizace, příp. podpora psychologických, resocializačních, probačních, terapeutických a jiných programů - podpora sociálních projektů primární, sekundární a terciární prevence - podpora projektů školské specifické primární prevence (nejen akreditovaných) - aktivity zaměřené na pomoc osobám v tíživé finanční a životní situaci
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - předcházení a snižování sociálního vyloučení ohrožených osob, podpora jejich integrace do společnosti a na pracovní trh - prevence rizikového chování cílových skupin - prevence přestupků, trestné činnosti a recidivy dětí, mladistvých a dospělých, popř. snížení závažnosti páchané trestné činnosti

	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení kompetencí jedinců a rodin (schopnost řešit životní události společensky přijatelným způsobem) - stagnace a pokles umisťování dětí do náhradní výchovy, popř. zkrácení doby jejich pobytu mimo rodinu - větší podpora osobám ohroženým trestnou činností jiných osob (obětím trestné činnosti)
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo již sociálně vyloučené - oběti trestné činnosti - děti a mládež (nejen s poruchami chování nebo pachatelé provinění) - pachatelé trestné činnosti - osoby opouštějící institucionální nebo cizí péči
předpokládané finanční náklady	dle projektových záměrů (nákladů na služby) dotčených organizací
hlavní finanční zdroje	státní rozpočet, Ústecký kraj, obce, další státní či jiné zdroje, dotace EU
předpokládaní realizátoři	realizátoři služeb a programů – Ústecký kraj, obce, NNO, spolupracující subjekty
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - kvalitní sociální služby sociální prevence dostupné na celém území kraje - síť preventivních programů sociálního charakteru

opatření 4.2	Situační prevence jako součást komplexního přístupu
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - podpora aktivit situační prevence - realizace technických opatření znesnadňujících páchaní trestné či přestupkové činnosti - podpora opatření zvyšujících riziko odhalení a odsouzení pachatele trestné činnosti
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - omezení příležitostí či zamezení páchaní trestné a přestupkové činnosti - ztížení dostupnosti cílů trestné činnosti - zvýšení informovanosti veřejnosti o způsobech ochrany osob a majetku, zlepšení odpovědnosti občanů k vlastní bezpečnosti
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - potencionální pachatelé trestné a přestupkové činnosti - veřejnost – potencionální oběti trestné činnosti
předpokládané finanční náklady	v rámci projektových záměrů měst a obcí, příp. dalších institucí

hlavní finanční zdroje	státní rozpočet, obce, příp. další zdroje
předpokládání realizátoři	obce, PČR, soukromý sektor
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie
předpokládané výstupy	- realizované projekty situační prevence

opatření 4.3	Zajištění stabilního financování preventivních aktivit
stručný popis opatření	<ul style="list-style-type: none"> - podpora k využívání stávajících (nově vytvořených) dotační titulů státních institucí, obcí a jiných donátorů - vytvoření dotačního titulu Ústeckého kraje „Prevence kriminality“ - aktivním zapojení kraje v rámci dotačního titulu Ministerstva vnitra „Program prevence kriminality na místní úrovni“ příp. dalších programů – realizace preventivních aktivit kraje ze státních a vlastních zdrojů (příp. EU) - metodická podpora kraje žadatelům (po formální i věcné stránce) s předložením kvalitních projektů - realizace a podpora preventivních aktivit z rozpočtu obcí
předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení kvality a efektivity preventivních aktivit - zapojení dalších partnerů do systému prevence kriminality, zejména pak menších obcí - prohloubení spolupráce realizátorů a partnerů - kontinuální realizace preventivních opatření na území Ústeckého kraje
stručný popis cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> - realizátoři preventivních aktivit na území Ústeckého kraje a partneři projektů: Ústecký kraj, obce, NNO, další zainteresované subjekty - občané kraje
předpokládané finanční náklady	dle prostředků alokovaných do dotačních programů Ústeckého kraje a Ministerstva vnitra, dalších institucí
hlavní finanční zdroje	Státní rozpočet, rozpočet Ústeckého kraje, obecní rozpočty.
předpokládání realizátoři	MV a jiné ústřední správní úřady, Ústecký kraj, obce a další partneři
časový horizont	průběžně po dobu platnosti strategie u dotačního titulu kraje – od roku 2018
předpokládané výstupy opatření	<ul style="list-style-type: none"> - dotační titul Ústeckého kraje na prevenci kriminality – podpora projektů obcí a dalších partnerů - podpořené projekty z dotačního titulu MV „Program prevence kriminality na místní úrovni“ - projekty podpořené z dalších finančních titulů státu či

	jiných institucí (MŠMT, jiné tituly MV, MPSV, ÚřV aj.) - preventivní aktivity realizované z vlastních zdrojů realizátorů
--	---

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- ESF – Evropský sociální fond
- IKSP – Institut pro kriminologii a sociální prevenci
- KÚ ÚK – Krajský úřad Ústeckého kraje
- MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
- MS – Ministerstvo spravedlnosti
- MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- MV – Ministerstvo vnitra
- MZ – Ministerstvo zdravotnictví
- NNO – nestátní nezisková organizace
- OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí
- OS – okresní soud
- OSZ – okresní státní zastupitelství
- PČR – Policie ČR
- PK – prevence kriminality
- PMS – Probační a mediační služba
- RVKPP – Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
- RVZRM – Rada vlády pro záležitosti romské menšiny
- SAS pro rodiny s dětmi – sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- SVI – systém včasné intervence
- TČ – trestný čin, činnost
- ÚV – ústavní výchova
- ÚřV – úřad vlády
- VTOS – výkon trestu odnětí svobody
- VV – výkon vazby